

ADATOK HONT VÁRMEGYE RÓZSA, GALAGONYA ÉS KÖRTE FLÓRÁJÁHOZ

KERÉNYI-NAGY Viktor¹, BAKAY László², BÖHM Éva Irén³¹Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, Növénytani és Természetvédelmi Intézet, 9400 Sopron, Ady Endre u. 5.²Katedra biotechniky parkových a krajinných úprav, Tulipánová 7, Nitra 94901 (Szlovákia)³merzsan@gmail.com

e-mail: kenavil@gmail.com

Kulcsszavak: *Rosa*, *Crataegus*, *Pyrus***Összefoglalás:** A jelen publikáció néhány új *Rosa*, *Crataegus* és *Pyrus* adatot tartalmaz a Čebovce: Kő-hegy (Central Slovakia) területéről. A legfontosabb adatok: *Crataegus ovalis* Kit. (7. előfordulása Szlovákiában, cf. Baranec, 1986), *Rosa bohemica* H. Braun (első szlovákia előfordulása) és a *Pyrus* × *amphigenea* Domin ex Dostalek (új magyarországi előfordulás).**Bevezetés**

Az egykori Hont vármegye xerotherm élőhelyei gazdag tárháza a különböző rózsafajoknak, míg a humidabb élőhelyeken ritka galagonyafajok tenyésznek. Korábbi kutatásaink (KERÉNYI-NAGY et al. 2011) folytatása képpen kerestük föl a Csáb melletti Kő-hegyet, mely kis kiterjedése ellenére jelentős természetvédelmi és florisztikai értékeket őriz.

Anyag és módszer

A határozáshoz körték esetében TERPÓ (1960), galagonyáknál BARANEC (1986), KERÉNYI-NAGY (2010) és vadrózsáknál KERÉNYI-NAGY (2012) határozókulcsait és leírásait használtuk. Az itt közölt növényekből herbáriumi mintát is gyűjtöttünk. Szögletes zárójelben [] közöljük a szlovák helységneveket.

Eredmények

Az alábbiakban közöljük azon florisztikailag és természetvédelmileg érdekes és jelentős taxonokat, melyeket 2013. július 28-án a Csáb [Čebovce] melletti Kő-hegyen tett terepbejárásunkkor gyűjtöttünk.

***Crataegus ovalis* KIT.**

A *Curvisepala* aggregátum ezen kárpát-medencei endemikus faja könnyen felismerhető átermésének kocsány felőli oldalán található gumókról, hosszú csészeleveleiről, élesen fűrészkes leveleiről, fűrészkes pálhaleveleiről (1. ábra).

Lelőhelyei:

Szlovákia

Bártfa [Bardejov] (BARANEC 1986)

Csáb [Čebovce]: Kő-hegy – új lelőhely!Liptóújvár [Liptovský Hrádok] (KITAIBEL 1804, BARANEC 1986) *locus classicus*

Mezőlaborc [Medzilaborce] (BARANEC 1986)

Osztornya [Osturňa] (BARANEC 1986)
 Svábfalva [Švábovce], Szepesztótfalu [Slovenská Ves] (BARANEC 1986)
 Szinyeújfalu [Chminianska Nová Ves] (BARANEC 1986)

Magyarország

Börzsöny: Kemence: Rakottyás-bérc (KERÉNYI-NAGY és NAGY 2011)

Budai-hegység: Makkosmária (KERÉNYI-NAGY 2010)

Crataegus monogyna Jacq. subsp. *nordica* Franco Az egybibés galagonya szőrös levélfonákú, kocsányú és vackú alfaja.

Crataegus laevigata (Poir.) DC. Az erdőkben közönséges.

Rosa bohemica H. Braun – A *R. agrestis* Savi kislefaja. Eredeti lelőhelye (*locus classicus*) a Zólyom megyei Zólyomnémeti [Nemce] (BRAUN 1885). DEGEN Árpád (1924) „Hont megye” területéről közli, pontosabb helymegjelölés nélkül, így ez az első pontos adatközlése a fajnak. Megtalálható még Csehországban (BRAUN 1885, KELLER 1900-1905) és Horvátországban (DEGEN 1924).

Rosa jundzillii BESSER var. *livescens* (Besser) R. Keller. Mintegy 2 m² kiterjedésű sarjtelep

Pyrus × amphigenea Domin ex Dostalek A vadkörte (*P. pyraeaster* (L.) Burgsd.) és a nemes körte (*P. communis* L.) hibridje, a terület flórájára új.

Köszönetnyilvánítás

Kutatásunkat a „VEGA 1/0246/13 Stratégie využitia vody xerofytnými drevinami a bylinami v urbanizovanom prostredí a krajine” program tette lehetővé.

Irodalom

- BARANEC T. 1986: Biosystematické štúdium rodu *Crataegus* L. na Slovensku. *Acta Dendrobiologica* 11: 1-118.
- BRAUN H. 1885: Beiträge Zur Kenntniss einiger Arten und Formen der Gattung *Rosa*. *Verhandlungen der zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien* 35: 61-135 et tab. 8-9.
- DEGEN Á. 1924: *Rosa* L. In: JÁVORKA S.: Magyar Flóra. Studium Kiadó, Budapest, pp. 538-590.
- KELLER R. 1900-1905: *Rosa*. In: ASCHERSON P., GRAEBNER P. (eds.): *Synopsis der Mitterleuropäischen Flora* 6(1) Verlag von Wilhelm Engelmann, Leipzig (Lipsee), pp. 32-384.
- KERÉNYI-NAGY V., BAKAY L., ELIÁŠ, P. 2011: Adatok Hont vármegye rózsafiórához. *Rose datas to Hont historical county. Údaje k výskytu druhov rodu Rosa v Hontianskej župe*. VII. Kárpát-medencei Biológiai Szimpózium 2011. október 13-14., Magyar Biológiai Társaság, Budapest, pp. 133-138.
- KERÉNYI-NAGY V. 2012: A Történelmi Magyarország területén élő őshonos, idegenhonos és kultúr-reliktum rózsák kismonográfiája. A small monograph of autochton, allochton and cultur-relict roses of the Historical Hungary. NYME Egyetemi Kiadó, Sopron.
- TERPÓ A. 1960: Magyarország vadkörteí. *Pyri Hungariae*. Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Évkönyve 22: 1-258.
- KERÉNYI-NAGY V. 2010: Piros áltermésű ritka galagonya fajok *Crataegus* spp. *Tilia* 15: 75-111.

ROSE, HAWTHORN AND PEAR DATAS TO HONT HISTORICAL COUNTY

V. KERÉNYI-NAGY V., L. BAKAY., É. I. BÓHM

¹University of West Hungary Faculty of Forestry, Botany and nature Conservation Institute
9400 Sopron, Ady Endre u. 5.

²Katedra biotechniky parkových a krajinných úprav, Tulipánová 7, Nitra 94901 (Szlovákia)

³merzsan@gmail.com

e-mail: kenavi1@gmail.com

Keywords: *Rosa*, *Crataegus*, *Pyrus*

In this article we published some new *Rosa*, *Crataegus* and *Pyrus* datas from Čebovce: Kő-hegy (Central Slovakia). The most important findings were *Crataegus ovalis* Kit. (7th locality in Slovakia, cf. Baranec, 1986), *Rosa bohemica* H. Braun (1st locality in the county) and *Pyrus* × *amphigenea* Domin ex Dostalek. The research was supported by „VEGA 1/0246/13 Stratégie využitia vody xerofytnými drevinami a bylinami v urbanizovanom prostredí a krajine” project.

1. ábra *Crataegus ovalis* KIT. Budai-hegység, Makkosmária (fotó: KERÉNYI-NAGY)
Figure 1. *Crataegus ovalis* KIT. in Budai-Mauntains, Makkosmária (photo: KERÉNYI-NAGY)

